

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura we Wrocławiu

LWR.410.019.01.2015

P/15/053

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura we Wrocławiu
ul. Marszałka J. Piłsudskiego 15/17, 50-044 Wrocław
T +48 71 711 83 00, F +48 71 711 83 50
lwr@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/15/053 – Działania organów gmin na rzecz zwiększenia liczby użytkowników sieci kanalizacji sanitarnej.
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura we Wrocławiu
Kontroler	Andrzej Siekierka, doradca ekonomiczny, upoważnienie do kontroli – legitymacja służbowa nr 16606.
Jednostka kontrolowana	Urząd Miejski w Środzie Śląskiej, pl. Wolności 5, 55-300 Środa Śląska (dalej: „Urząd”).
Kierownik jednostki kontrolowanej	Adam Ruciński, Burmistrz Środy Śląskiej ¹ (dalej: „Burmistrz”). (dowód: akta kontroli str. 676-677)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonych nieprawidłowości² działania Burmistrza w zakresie działań podejmowanych na rzecz zwiększenia liczby użytkowników sieci kanalizacji sanitarnej w latach 2013-2015. Końcowym efektem tych działań był uzyskany poziom wskaźnika liczby właścicieli nieruchomości, którzy podłączyli się do sieci kanalizacji sanitarnej, wynoszący 98,4%.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Pozytywnie należy ocenić: [1] oszacowanie planowanego do uzyskania w Gminie Środa Śląska (dalej: „Gmina”) wzrostu liczby użytkowników projektowanej sieci kanalizacji sanitarnej; [2] działania podjęte dla zidentyfikowania w Gminie wszystkich nieruchomości, które powinny zostać przyłączone do istniejącej sieci kanalizacji sanitarnej oraz wszystkich mieszkańców i innych użytkowników tych nieruchomości, którzy powinni korzystać z tej sieci; [3] działania informacyjno-edukacyjne dla zwiększenia liczby użytkowników korzystających z wybudowanej sieci kanalizacji sanitarnej oraz nadzór nad tymi działaniami, prowadzonymi przez Średzką Wodę Spółkę z o.o. z siedzibą w Środzie Śląskiej (dalej: „Spółka”); [4] sprawowany przez Burmistrza nadzór w zakresie podejmowanych przez Spółkę działań na rzecz dofinansowania realizacji połączeń do sieci kanalizacji sanitarnej; [5] osiągnięcie zaplanowanego wzrostu liczby mieszkańców i innych użytkowników korzystających z wybudowanej sieci kanalizacji sanitarnej.

Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły natomiast: [1] niepodjęcia wobec właścicieli, którzy pomimo prawomocnych decyzji nie podłączyli się do istniejącej sieci kanalizacji sanitarnej, skutecznych działań w zakresie egzekwowania od nich obowiązku wynikającego z art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 13 września 1996 r. *o utrzymaniu czystości i porządku w gminach*³ (dalej: „ustawa u.c.p.g.”); [2] niewszczywanie postępowań administracyjnych wobec właścicieli nieruchomości (posiadających zbiorniki bezodpływowe na nieczystości ciekłe) zlokalizowanych przy ulicach, w których wybudowana była sieć kanalizacji

¹ Od 8 grudnia 2014 r., wcześniej w latach 2002-2014, Burmistrzem był Pan Bogusław Krasucki.

² Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

³ Dz. U. z 2013 r., poz. 1339 ze zm.

sanitarnej, zmierzających do wydania decyzji nakazującej właścicielowi nieruchomości wykonanie obowiązku, zgodnie z art. 5 ust. 7 ustawy u.c.p.g.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Szacowanie planowanego do uzyskania w Gminie wzrostu liczby użytkowników projektowanej sieci kanalizacji sanitarnej, w tym na etapie wnioskowania o środki Unii Europejskiej na jej budowę

Opis stanu faktycznego

Na terenie Gminy ustanowione były dwie aglomeracje: [1] powyżej 15 tys. Równoważnej Liczby Mieszkańców (dalej: RLM)⁴ oraz [2] do 2 tys. RLM⁵. Projekt planu aglomeracji Gminy został przyjęty uchwałą Nr XXXII/301/05 Rady Miejskiej w Środzie Śląskiej z dnia 30 marca 2005 r. w sprawie wyrażenia opinii o projekcie planu aglomeracji Gminy. W planie tym odnotowano, że Gmina wyposażona jest w system kanalizacji o długości 86 km, z czego 56,9 km to kanalizacja sanitarna, a 7,9 km to kanalizacja ogólnospławna, która obsługuje 11 590 mieszkańców, tj. 59,2% ogółu mieszkańców (19 063 osób). Planowana budowa 68,182 km sieci pozwoli na obsługę 100% mieszkańców zamieszkujących Gminę. Przewidywany przyrost mieszkańców aglomeracji Gminy⁶, dotychczas nieskanalizowanych, wynosił 6 200 osób⁷. RLM, wyliczona dla 2004 r. i ładunku zanieczyszczeń dopływających na oczyszczalnię ścieków wynosiła, 18 323. Przewidywana ilość ścieków po skanalizowaniu pozostałej części aglomeracji (od mieszkańców i od przemysłu) zwiększy się o 16 200 RLM i w sumie osiągnie 34 523 RLM.

(dowody: akta kontroli str. 1-7)

Na potrzeby drugiej aktualizacji Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych (dalej: „KPOŚK”)⁸ podano m.in., że po wybudowaniu 21,6 km sieci kanalizacji sanitarnej w latach 2007-2010⁹ oraz po modernizacji oczyszczalni ścieków liczba rzeczywistych mieszkańców, którzy będą obsługiwani przez oczyszczalnię na koniec 2010 r. będzie wynosić 14 958 osób. Przyrost liczby rzeczywistych mieszkańców, którzy skorzystają z usług kanalizacyjnych w wyniku wybudowania sieci na koniec 2015 r. określono w ilości 4 994 osób¹⁰.

(dowody: akta kontroli str. 8-23)

Na potrzeby czwartej aktualizacji KPOŚK wykazano liczbę korzystających z systemu kanalizacyjnego¹¹ w wysokości 16 234 osób, co stanowiło 90,7% liczby rzeczywistych mieszkańców aglomeracji (17 899 osób). Planowano, że

⁴ Obejmuje 23 miejscowości: Proszków, Jastrzębce, Lipnica, Ogrodnica, Święte, Przedmoście, Chwalimierz, Jugowiec, Kryniczno, Wojczyce, Juszczyń, Ciechów, Cesarzowice, Bukówek, Wrocisławice, Szczepanów, Brodno, Rzeczyca, Zakrzów, Słup, Kobylniki, Komorniki oraz Środa Śląska. Aglomeracja nie obejmowała dwóch wsi Pęczków i Michałów.

⁵ Obejmuje trzy miejscowości – Rakoszyce, w której znajduje się oczyszczalnia ścieków, Kulin i Gozdawa.

⁶ Z 15 miejscowości (Proszków, Jastrzębce, Lipnica, Ogrodnica, Święte, Przedmoście, Chwalimierz, Jugowiec, Kryniczno, Wojczyce, Juszczyń, Ciechów, Cesarzowice, Bukówek, Wrocisławice) oraz niektórych ulic w mieście Środa Śląska.

⁷ Dane z ewidencji ludności wg stanu na dzień 31 grudnia 2004 r.

⁸ Ankieta z dnia 27 lipca 2007 r.

⁹ Docelowo do końca 2015 r. przewidywano wybudowanie 72 km sieci kanalizacyjnej.

¹⁰ 1 432 osoby w latach 2007-2010, 2 094 osoby w latach 2011-2013 i 1 468 osób w latach 2014-2015. Liczby te były zgodne z danymi z ewidencji ludności w zakresie osób zameldowanych na obszarze objętym planowaną realizacją nowej sieci kanalizacji sanitarnej.

¹¹ Długość sieci kanalizacji ogółem (sanitarnej i ogólnospławnej) na koniec 2014 r. wynosiła 143,0 km.

w 2015 r. przyrost rzeczywistych mieszkańców, którzy skorzystają z usług kanalizacyjnych w wyniku wybudowania sieci wyniesie 755 osób¹².

(dowody: akta kontroli str. 24-34, 55-66)

Urząd w dniu 7 października 2015 r. przekazał do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego nowy projekt planu aktualizacji obszaru granic aglomeracji Środa Śląska¹³. W projekcie odnotowano, że długość istniejącej sieci kanalizacyjnej na obszarze aglomeracji Środa Śląska wynosi 153,1 km, w tym 151,4 km stanowi kanalizacja sanitarna, a 1,7 km kanalizacja ogólnospławna. Sieć ta obejmuje swoim zasięgiem wszystkie miejscowości w aglomeracji, za wyjątkiem Lipnicy, Ogrodnicy, Wojczyc oraz Wrocisławic. Podstawą do określenia wielkości RLM, wynoszącej 25 150, była: [1] liczba mieszkańców korzystających z istniejącej sieci kanalizacyjnej - 16 234, [2] liczba mieszkańców, planowanych do przyłączenia do sieci kanalizacyjnej - 750¹⁴, [3] liczba osób czasowo przebywających korzystających z sieci kanalizacyjnej - 243, [4] RLM wynikająca z dobowego ładunku ścieków odprowadzanych przez zakłady przemysłowe i usługowe - 8 923.

(dowody: akta kontroli str. 35-54)

Ustalono, że ostatecznym wnioskodawcą o pozyskiwanie środków finansowych z Unii Europejskiej (dalej: „UE”) była Spółka. Przejęła ona także odpowiedzialność za realizację inwestycji. W badanym okresie złożono trzy wnioski o dofinansowanie następujących projektów: [1] projektu pn. „Inwestycje w zakresie gospodarki wodno-ściekowej w miejscowościach Środa Śląska¹⁵, Ciechów i Bukówek” finansowanego ze środków UE w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko¹⁶ (dalej: „POIiŚ”). Dla projektu ustalono, że do 2011 r. uzyskane zostaną następujące wskaźniki produktu: [a] długość wybudowanej sieci kanalizacji sanitarnej – 20,4 km, oraz [b] przyrost liczby osób korzystających z podłączenia do sieci kanalizacji sanitarnej – 2 685 mieszkańców.

W podpisanej umowie o dofinansowanie¹⁷, której termin realizacji przedłużono do dnia 30 czerwca 2015 r., wyszczególniono dwa wskaźniki: [a] wskaźnik produktu, mierzony długością wybudowanej sieci kanalizacji sanitarnej (przewidziano, że w latach 2011-2015 wybudowanych będzie ogółem 39,94 km sieci kanalizacyjnej, w tym w 2011 r. – 20,75 km, w 2012 r. – 0 km, w 2013 r. – 2,87 km, w 2014 r. – 9,93 km i w 2015 r. – 6,39 km), [b] wskaźnik rezultatu¹⁸, mierzony liczbą osób korzystających z podłączenia do wybudowanej sieci kanalizacji sanitarnej (przewidziano, że w latach 2011-2015 przyłączonych zostanie ogółem 4 884 mieszkańców, w tym w 2011 r. – 0 mieszkańców, w 2012 r. – 2 685 mieszkańców, w 2013 r. – 469 mieszkańców, w 2014 r. – 875 mieszkańców i w 2015 r. – 855 mieszkańców). Wzrost powyższych wskaźników

¹² Według danych z ewidencji ludności w zakresie osób zameldowanych na obszarze objętym planowaną realizacją nowej sieci kanalizacji sanitarnej w miejscowościach Ciechów, Bukówek i Środa Śląska (niektóre ulice).

¹³ Projekt został pozytywnie zaopiniowany przez Radę Miejską w Środzie Śląskiej – Uchwała Nr XV/111/15 z dnia 30 września 2015 r. w sprawie opinii do propozycji planu aglomeracji Środa Śląska przedłożonej przez Marszałka Województwa Dolnośląskiego.

¹⁴ Liczba 750 mieszkańców stanowi liczbę osób planowanych do podłączenia do istniejącej sieci kanalizacyjnej o długości 8,4 km, która wykonana została w 2015 r. w miejscowościach: Cesarzowice i Juszczyń.

¹⁵ Budowa kanalizacji sanitarnej w Środzie Śląskiej dotyczyła: ul. Wiejskiej, ul. Malczyckiej, ul. Floriańskiej, ul. Legnickiej, ul. Probusa, Osiedla domków jednorodzinnych (ul. Konwaliowa, ul. Irysowa, ul. Orla, ul. Jastrzębia).

¹⁶ Wniosek Nr CCI2007PL161PO002 złożony przez Średzką Wodę sp. z o.o. z dnia 20 marca 2009 r.

¹⁷ Umowa o dofinansowanie Nr POIS.01.00-00-079/08-00 z dnia 13 lipca 2009 r. Do umowy zawarto osiem aneksów zmieniających, ostatni aneks nr 8 z dnia 14 listopada 2014 r.

¹⁸ W umowie określono datę rozliczenia wskaźnika rezultatu w dniu 30 kwietnia 2016 r.

w porównaniu do odnotowanych ww. wniosku wynikał z podpisanych aneksów do umowy zmieniających zarówno termin realizacji projektu, jaki i zakres zadań inwestycyjnych¹⁹; [2] dwóch projektów: [a] pn. „Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowościach: Chwalimierz, Kryniczno i Jugowiec”²⁰, oraz [b] pn. „Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Proszków”²¹, finansowanych ze środków UE w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich (dalej: „PROW”). Zarówno we wnioskach, jak i w umowach nie określono wskaźników produktu i rezultatu dla przedmiotowych zadań.

(dowody: akta kontroli str. 67-279)

Sekretarz Gminy podał, że dane dotyczące uzyskania planowanych wskaźników produktu i rezultatu oszacowała Spółka w oparciu o przekazane przez Gminę informacje dotyczące liczby mieszkańców zameldowanych na pobyt stały lub czasowy w danej miejscowości objętej wnioskiem. Dane te Spółka konfrontowała z podpisanymi umowami na dostawę wody dla odbiorców w poszczególnych miejscowościach. Dodatkowo, korzystała z projektu technicznego, który umożliwił w sposób szczegółowy zidentyfikowanie wszystkich nieruchomości i odbiorców usług znajdujących się na terenie objętym wnioskiem o dofinansowanie ze środków europejskich.

(dowody: akta kontroli str. 280-291)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działania podjęte przez Gminę dla oszacowania planowanego do uzyskania wzrostu liczby użytkowników projektowanej sieci kanalizacji sanitarnej.

2. Identyfikowanie nieruchomości, które powinny zostać przyłączone do istniejącej sieci kanalizacji sanitarnej oraz wszystkich mieszkańców i innych użytkowników tych nieruchomości, którzy powinni korzystać z tej sieci

Opis stanu
faktycznego

Na podstawie informacji zawartych w wykazie nieruchomości, których właściciele byli zobowiązani do podłączenia do istniejącej sieci kanalizacji sanitarnej wynika, że wg stanu na dzień 14 października 2015 r.: [1] w aglomeracji powyżej 15 tys. RLM na ogółem 2 952 budynków, z tego 1 344 budynków w mieście Środa Śląska i 1 608 budynków w 22 wsiach podłączonych do kanalizacji sanitarnej było ogółem 2 738 budynków (tj. 92,8%), z tego 1 323 budynków w mieście Środa Śląska (tj. 98,4%) i 1 415 budynków w 22 wsiach (tj. 88,0%). W wyniku zmiany planu aglomeracji w 2015 r. liczba budynków uległa zmianie i wynosi ogółem 2 782, z tego 1 344 budynków w mieście Środa Śląska i 1 438 budynków w 18 wsiach a liczba podłączonych do kanalizacji sanitarnej stanowi 2 738 budynków (tj. 98,4%), z tego 1 323 budynków w mieście Środa Śląska (tj. 98,4%) i 1 415 budynków w 18 wsiach (tj. 98,4%); [2] w aglomeracji do 2 tys. RLM na ogółem 185 budynków podłączonych było 171 budynków, tj. 92,4%.

Z powyższych danych wynika, że wg stanu na dzień 14 października 2015 r. niepodłączonych do sieci kanalizacji sanitarnej w aglomeracji powyżej 15 tys. RLM były 44 budynki, co stanowiło 1,6% wszystkich budynków w tej aglomeracji a w aglomeracji do 2 tys. RLM takich budynków było 14, tj. 7,6%.

¹⁹ Zadaniem tym objęto dodatkowo pięć miejscowości: Jastrzębce, Święte, Przedmoście, Cesarzowice i Juszczyń.

²⁰ Umowa o przyznanie pomocy Nr 00067-6921-UM0100122/09 z dnia 4 marca 2010 r. Do umowy zawarto aneks nr 1 z dnia 18 stycznia 2011 r.

²¹ Umowa o przyznanie pomocy Nr 00067-6921-UM01000083/11 z dnia 18 października 2012 r. Do umowy zawarto aneks nr 1 z dnia 8 lipca 2013 r.

(dowody: akta kontroli str. 292-295)

Sekretarz Gminy stwierdził, że nieruchomości identyfikowano na etapie opracowywania dokumentacji technicznej w oparciu o przekazywane przez projektanta wstępne propozycje projektowe sporządzone na planach sytuacyjnych dla danej miejscowości. Ostateczna weryfikacja przeprowadzana była po przekazaniu ostatecznej wersji projektu dla danej miejscowości objętej wnioskiem. Sprawdzano czy w przekazanej dokumentacji technicznej uwzględnione zostało podłączenie wszystkich nieruchomości, na których znajdowały się już budynki mieszkalne lub usługowe lub rozpoczęte były prace związane z budową nowych. Projekty techniczne sporządzane były za każdym razem na mapach, które musiały posiadać potwierdzenie, że zostały zaktualizowane w terenie i odzwierciedlały aktualny stan infrastruktury w danej miejscowości, w tym również znajdujące się tam budynki mieszkalne.

Wykonawca projektu uzyskiwał również informacje od Spółki dotyczące ilości podpisanych umów na dostawę wody, które również identyfikowały nieruchomości, które należało uwzględnić w dokumentacji technicznej.

(dowody: akta kontroli str. 285-291)

Prezes Spółki poinformował, że istnieje potencjalne ryzyko, że nie wszyscy mieszkańcy podłączą się do sieci kanalizacji sanitarnej. Nie ma to jednak negatywnego wpływu na projekt, ponieważ na dzień kontroli NIK osiągnięto efekt ekologiczny. Ponadto, niezależnie od udziału środków z UE, równolegle na terenie objętym inwestycją następuje proces podłączenia nowych odbiorców wodno-kanalizacyjnych.

(dowody: akta kontroli str. 70-72, 75-77)

Z ww. wykazu nieruchomości, szczegółowym badaniem objęto trzy miejscowości²² z istniejącą, od co najmniej 10 lat siecią kanalizacji sanitarnej oraz trzy odcinki ulic w Środzie Śląskiej²³, w których wybudowano nową sieć w ramach realizowanych przez Spółkę projektów. Kontrola wykazała, iż wszystkie 178 nieruchomości²⁴ były podłączone do sieci kanalizacji sanitarnej i z wszystkimi właścicielami Spółka podpisała umowy na dostawę wody i odbiór ścieków. Ustalono także, że liczba nieruchomości wybranych do badania, była zgodna z liczbą budynków wynikającą z ewidencji ludności Gminy²⁵ oraz z liczbą nieruchomości, których właściciele złożyli deklaracje o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi.

(dowody: akta kontroli str. 296-332)

W badanym okresie w Gminie odnotowano spadek liczby zbiorników bezodpływowych na nieczystości ciekłe. W 2013 r. było ich 600 szt., w 2014 r. – 447 szt. i w 2015 r. (na dzień 14 października 2015 r.) – 126 szt. Rejestr zbiorników bezodpływowych prowadzony był w Urzędzie w formie elektronicznej. Kontrola wykazała, że 37 zbiorników bezodpływowych (tj. 29,4% wszystkich zbiorników) zlokalizowanych było przy ulicach, w których przebiegała sieć kanalizacji sanitarnej.

Spółka nie przekazywała do Gminy informacji na temat zaawansowania i realizacji zadań inwestycyjnych związanych z budową sieci kanalizacji sanitarnej, w tym o stopniu osiągnięcia efektu ekologicznego.

²² Były to: Słup, Brodno i Kobylniki.

²³ Ul. Akacjowa, ul. Floriańska i ul. Tulipanowa.

²⁴ 46 nieruchomościach zlokalizowanych w Środzie Śląskiej przy ul. Akacjowa, ul. Floriańska i ul. Tulipanowa oraz 132 nieruchomości zlokalizowanych w miejscowościach Słup, Brodno i Kobylniki.

²⁵ Wydruk pn. Statystyka Ludności – ilościowa dla całej geografii (cały obszar adresowy wg ulic nowy) cały obszar adresowy wg stanu na dzień 14 października 2015 r.

Prezes Spółki podał, że wykazy budynków niepodłączonych nie zostały przekazane do Urzędu, ponieważ planowany termin osiągnięcia efektu ekologicznego wyznaczono na dzień 30 kwietnia 2016 r.

(dowody: akta kontroli str. 70-72, 75-77, 333-341)

W okresie objętym kontrolą Urząd prowadził w formie elektronicznej²⁶ ewidencję udzielonych i cofniętych zezwoleń dla przedsiębiorców prowadzących działalność w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych. Z przedłożonej do kontroli NIK ewidencji wynikało, że działalność w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych prowadziły cztery podmioty. Ogółem w latach w latach 2013-2015 (II kw.) podmioty te dostarczyły do oczyszczalni ścieków 21 574,55 m³ ścieków²⁷, z tego ścieków bytowych 19 238,75 m³, tj. 89,2%.

Analiza pojemności 126 zbiorników bezodpływowych wykazała, że pojemność ich wynosząca ogółem 4 135 m³ jest wystarczająca by zgromadzić w nich wytwarzane ścieki w okresie ponad czterech miesięcy. Przy średnim poborze wody w 2015 r. przypadającym na jedno gospodarstwo domowe w Gminie wynoszące 7,32 m³/miesiąc do zbiorników tych winno być odprowadzonych 922,32 m³ ścieków, co stanowiło 22,3% pojemności zbiorników. Dodać należy, że w 2015 r. podmioty prowadzące działalność w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych, dostarczały do oczyszczalni ścieków średniomiesięcznie 503,43 m³ nieczystości płynnych z tych zbiorników. Kierownik Wydziału Rolnictwa i Ochrony Środowiska podała, że do sprawdzania częstotliwości odbioru ścieków wykorzystywano sprawozdania kwartalne podmiotów odbierających nieczystości płynne z terenu nieruchomości.

(dowody: akta kontroli str. 339-384)

Urząd prowadził ewidencję²⁸ przydomowych oczyszczalni ścieków w oparciu o indywidualne zgłoszenia mieszkańców. Dane zawarte w prowadzonej przez Gminę ewidencji były rozbieżne z liczbą²⁹ przydomowych oczyszczalni ścieków o wydajności do 7,5 m³ na dobę, których budowa została zgłoszona Staroście Średzkiemu na podstawie art. 30 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. *Prawo Budowlane*³⁰. Wyjaśniając powyższe Kierownik Wydziału Rolnictwa i Ochrony Środowiska wskazała, że na dzień dzisiejszy na terenie Gminy w ewidencji przydomowych oczyszczalni ścieków nie figuruje żadna oczyszczalnia ścieków. Funkcjonujące w poprzednich latach przydomowe oczyszczalnie ścieków zostały zlikwidowane wraz z rozbudową kanalizacji, o czym wspomina się w pkt 6.2 Planu aglomeracji Środa Śląska z września 2014 r. Dodała również, że złożenie do Starosty wniosku o pozwolenie na budowę nie jest równoznaczne z realizacją tego zamierzenia. Do Burmistrza nie wpłynęło żadne zgłoszenie o zamiarze przystąpienia do użytkowania przydomowej oczyszczalni zgodnie z zapisami rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 2 lipca 2010 r. *w sprawie rodzajów instalacji, których eksploatacja wymaga zgłoszenia*³¹.

(dowody: akta kontroli str. 342-344, 385-386)

Gmina podejmowała działania mające na celu weryfikowanie w terenie faktycznego sposobu wykorzystania nieruchomości. Oględziny i sprawdzenie mające na celu zidentyfikowanie wszystkich do podłączenia nieruchomości

²⁶ Stosownie do postanowień art. 7 ust. 6b *ustawy u.c.p.g.*

²⁷ W 2013 r. – 7 720,15 m³, w 2014 r. – 10 833,8 m³ i w 2015 r. (II kw.) – 3 020,6 m³.

²⁸ Liczba przydomowych oczyszczalni ścieków wynosiła: [1] w 2015 r. – zero; [2] w 2014 r. – cztery; [3] w 2013 r. – sześć.

²⁹ W latach 2013-2015 wydano ogółem 13 pozwoleń na budowę przydomowych oczyszczalni ścieków.

³⁰ Dz. U. z 2013 r., poz. 1409 ze zm. (dalej: „*Prawo budowlane*”).

³¹ Dz. U. z 2010 r. Nr 130, poz. 880.

w danej miejscowości przeprowadzał w terenie wykonawca projektu technicznego, który miał obowiązek zidentyfikować wszystkie nieruchomości niezbędne do podłączenia, w tym również niezamieszkałe lub pozostające w trakcie zabudowy. Działania te nie dotyczyły działek niezbudowanych.

Następnie projekty techniczne były weryfikowane i sprawdzane przez Wydział Inwestycji pod kątem stwierdzenia czy zaprojektowane rurociągi zbiorcze kanalizacji sanitarnej umożliwią będą podłączenie wszystkich nieruchomości na terenie danej miejscowości. Dodatkowo dokumentacja w trakcie jej realizacji przekazywana była przez projektanta do Spółki, gdzie również podlegała weryfikacji. Każda opracowywana dokumentacja techniczna musiała posiadać akceptację Spółki, jako przyszłego użytkownika sieci kanalizacyjnych.

(dowody: akta kontroli str. 285-291)

Prezes Spółki poinformował, że weryfikacja nieruchomości przebiegała w ramach bieżącej działalności Działu obsługi klienta. Inkasenci mają obowiązek, co dwa miesiące odczytywać stan wodomierzy, plomb oraz sprawdzać stan przyłączy wodociągowych i kanalizacji sanitarnej jak również przeprowadzać oględziny czy np. istnieją nielegalne wpięcia do sieci, czy nieruchomość jest zamieszkała.

(dowody: akta kontroli str. 70-72, 75-77)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działania podjęte dla zidentyfikowania w Gminie wszystkich nieruchomości, które powinny zostać przyłączone do istniejącej sieci kanalizacji sanitarnej oraz wszystkich mieszkańców i innych użytkowników tych nieruchomości, którzy powinni korzystać z tej sieci.

3. Działania informacyjno-edukacyjne dla zwiększenia liczby użytkowników korzystających z wybudowanej sieci kanalizacji sanitarnej

Opis stanu
faktycznego

W badanym okresie przedsięwzięcia dotyczące edukacji i informacji na terenie Gminy określono w „Programie ochrony środowiska”³². W zakresie gospodarki wodnościekowej, wskazano planowane działania związane z rozbudową sieci kanalizacji sanitarnej. Opisano w nim także założenia związane z dostępem do informacji, edukacją ekologiczną i udziałem społeczeństwa w działaniach Gminy w zakresie ochrony środowiska. W Programie nie planowano działań informacyjno-edukacyjnych dla zwiększenia w Gminie liczby użytkowników korzystających z wybudowanej sieci kanalizacji sanitarnej.

Prowadzeniem działań informacyjno-edukacyjnych dla zwiększenia w Gminie liczby użytkowników korzystających z wybudowanej sieci zajmował się Urząd i Spółka. Działania promocyjne zostały zaplanowane już na etapie wnioskowania o środki z UE na zadania związane z budową kanalizacji sanitarnej³³. Były to m.in.: [1] tablice informacyjne; [2] tablice pamiątkowe; [3] artykuły prasowe; [4] ogłoszenia o rozpoczęciu prac; [5] programy telewizyjne w lokalnej telewizji; [6] konferencje prasowe; [7] wydawnictwa ilustrowane z dokumentacją realizacji projektu; [8] plakaty; [9] broszury i ulotki.

(dowody: akta kontroli str. 386-400)

³² Gmina posiadała Program ochrony środowiska dla Gminy Środa Śląska stanowiący załącznik do uchwały nr XXIII/189/04 Rady Miejskiej w Środzie Śląskiej z dnia 30 czerwca 2004 r. zaktualizowany uchwałą nr X/63/11 Rady Miejskiej w Środzie Śląskiej z dnia 31 sierpnia 2011 r. w sprawie aktualizacji Programu ochrony środowiska dla Gminy Środa Śląska na lata 2011-2014 z perspektywą do roku 2018.

³³ Zasady promocji projektów dla beneficjentów POIiŚ 2007-2013.

W badanym okresie podejmowano następujące działania edukacyjne i informacyjne dla zwiększenia w Gminie liczby użytkowników korzystających z wybudowanej sieci kanalizacji sanitarnej:

- Spółka w listopadzie 2009 r. zawarła z podmiotem zewnętrznym umowę na prowadzenie działań promująco-informacyjnych w ramach projektu pn. „Inwestycje w zakresie gospodarki wodno-ściekowej w miejscowości Środa Śląska, Ciechów i Bukówek” w kwocie 36 885,25 zł. Poniesione koszty realizacji umowy zostały pokryte częściowo ze środków POliŚ oraz środków własnych Spółki. W ramach umowy ukazały się cztery informacje prasowe, wyprodukowano 100 szt. materiałów audio-wizualnych (DVD), zorganizowano spotkanie informacyjne z mieszkańcami, wykonano dziewięć szt. tablic pamiątkowych, zamieszczono na stronie internetowej Spółki informacje o budowie sieci kanalizacji sanitarnej, wykonano 150 szt. naklejek informacyjnych, opracowano nowy wzór papieru firmowego w ilości 1 000 szt., wykonano dwie tablice informacyjne;
- Urząd organizował spotkania informacyjne na terenie sołectw, w których brali udział przedstawiciele Gminy i Spółki. Spotkania te miały na celu zachęcenie mieszkańców do przyłączenia się do nowobudowanej kanalizacji sanitarnej. Podczas tych spotkań Prezes Spółki dodatkowo deklarował odstępianie od poboru opłaty za przyłączenie się do kanalizacji od osób, które wykonają podłączenia do kanalizacji w określonym przez Spółkę czasie.

Efektom zrealizowanych działań informacyjno-edukacyjnych był uzyskany wskaźnik liczby właścicieli nieruchomości, którzy podłączyli się do sieci kanalizacji sanitarnej, który wyniósł 98,4%.

(dowody: akta kontroli str. 401-446)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działania informacyjno-edukacyjne podejmowane dla zwiększenia liczby użytkowników korzystających z wybudowanej sieci kanalizacji sanitarnej oraz nadzór nad tymi działaniami, prowadzonymi przez Spółkę.

4. Działania na rzecz zapewnienia dofinansowania realizacji podłączeń budynków do sieci kanalizacji sanitarnej

Opis stanu
faktycznego

W Gminie nie zostały ustalone zasady udzielania dotacji celowych na finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej, obejmujące kryteria wyboru inwestycji do finansowania lub dofinansowania oraz tryb postępowania w sprawie udzielenia dotacji i sposobu jej rozliczenia.

W kontrolowanym okresie Gmina nie zapewniała również dofinansowania przedsięwzięć w zakresie podłączeń budynków do sieci kanalizacji sanitarnej ze środków pochodzących z wpływów z tytułu opłat za korzystanie ze środowiska i administracyjnych kar pieniężnych. Środki te były przeznaczane na inne cele dotyczące ochrony środowiska.

Sekretarz Gminy stwierdził, że mieszkańcy, którzy byli przyłączani do kanalizacji zgodnie z planem wyznaczonym przez Spółkę nie zgłaszali pisemnie do Urzędu wniosków o dofinansowanie wykonania przyłączy. Dodał również, że nie ma obowiązku prawnego dla Gmin, aby ustalić takie zasady.

(dowody: akta kontroli str. 447-448)

Gmina dysponowała wiedzą o możliwościach i sposobie pozyskania dofinansowania zadań związanych z podłączeniem budynków do sieci kanalizacji sanitarnej z instytucji zewnętrznych, m.in. z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu (dalej: „WFOŚiGW”).

W badanym okresie Spółka złożyła wniosek do WFOŚiGW o udzielenie pomocy finansowej, dofinansowania w ramach programu priorytetowego wykonania podłączeń budynków do zbiorczej sieci kanalizacji sanitarnej, dla zadania pn. „Budowa przyłączy do kanalizacji sanitarnej w miejscowościach Cesarzowice i Juszczyń”. Wniosek został rozpatrzony pozytywnie i dniu 12 czerwca 2015 r. podpisano dwie umowy o dofinansowanie³⁴. Umowę dotacji w kwocie 166 123 zł i umowę pożyczki w takiej samej wysokości. W umowach określono wskaźnik rezultatu realizacji zadania polegający na wykonaniu przyłączy 209 budynków do sieci kanalizacji sanitarnej.

Potwierdzeniem realizacji wykonanych przyłączy były sporządzone protokoły odbioru końcowego z dnia 25 sierpnia 2015 r. dla przyłączy w miejscowości Juszczyń oraz z dnia 28 sierpnia 2015 r. dla przyłączy w miejscowości Cesarzowice.

Spółka w dniu 7 września 2015 r. przekazała do WFOŚiGW rozliczenie końcowe powyższych umów. Odnotowano w nim, że: [1] całkowity koszt zadania wyniósł 369 345,77 zł, [2] wykonano ogółem 209 podłączeń budynków do sieci kanalizacji sanitarnej, z tego w Juszczyń – 88 i w Cesarzowicach – 121.

Mieszkańcy powyższych miejscowości na realizację przedmiotowego zadania wydatkowali 37 099,77 zł ze środków własnych.

(dowody: akta kontroli str. 449-496, 545-547)

Realizacja przyłączy w powyższych miejscowościach odbywała się w oparciu o Uchwałę nr 17/2014 Zarządu Spółki z dnia 29 grudnia 2014 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu zasad budowy i finansowania podłączeń kanalizacyjnych budynków do sieci kanalizacji sanitarnej w miejscowościach Cesarzowice i Juszczyń w ramach Programu Priorytetowego dofinansowania ze środków WFOŚiGW. W dokumencie tym odnotowano, że beneficjent końcowy podpisze ze Spółką umowę cywilno-prawną, w której wyraża zgodę na pokrycie 10% wkładu własnego kosztów inwestycji określonych po wyłonieniu Wykonawcy robót oraz Nadzoru Inwestorskiego.

(dowody: akta kontroli str. 497-500)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie sprawowany przez Burmistrza nadzór w zakresie działań podejmowanych przez Spółkę na rzecz dofinansowania realizacji podłączeń do sieci kanalizacji sanitarnej.

5. Egzekwowanie od właścicieli nieruchomości obowiązku ich przyłączenia do istniejącej sieci kanalizacji sanitarnej

Opis stanu
faktycznego

W badanym okresie Burmistrz prowadził dziewięć³⁵ postępowań administracyjnych³⁶ w sprawie nakazania właścicielom nieruchomości wykonania obowiązku wynikającego z treści art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy u.c.p.g.

We wszystkich ww. postępowaniach wydano decyzję nakazującą podłączenie nieruchomości do sieci kanalizacji sanitarnej. W pięciu przypadkach właściciele podłączyli nieruchomości do istniejącej sieci kanalizacji sanitarnej. W jednym przypadku właściciel odwołał się od wydanej przez Burmistrza decyzji³⁷. Pismem z dnia 31 sierpnia 2015 r. odwołanie przekazane zostało do Samorządowego Kolegium Odwoławczego we Wrocławiu, które do dnia zakończenia kontroli NIK

³⁴ Umowę dotacji Nr 086/D/OW/WR/2015 oraz Umowę pożyczki Nr 085/P/OW/WR/2015. Umowy te zmieniono Aneksami Nr 1/2015 z dnia 23 września 2015 r.

³⁵ W 2013 r. – siedem, w 2015 r. – dwa.

³⁶ Stosownie do postanowień art. 5 ust. 7 ustawy u.c.p.g.

³⁷ Decyzja nr ROŚ.7003.9.2.2015 z dnia 10 sierpnia 2015 r.

sprawy nie rozpatrzyło. W pozostałych trzech przypadkach³⁸ pomimo prawomocnych decyzji właściciele nie podłączyli się do istniejącej sieci kanalizacji sanitarnej.

(dowody: akta kontroli str. 501-519)

Prawidłowość egzekwowania od właścicieli nieruchomości obowiązku ich podłączenia do sieci kanalizacji sanitarnej w badanym okresie, sprawdzono porównując czy przy ulicach, na których zlokalizowane były nieruchomości posiadające zbiorniki bezodpływowe na nieczystości ciekłe wbudowana była sieć kanalizacyjna. Ustalono, że nieruchomości takich na terenie Gminy było 37.

(dowody: akta kontroli str. 339-341)

W badanym okresie Burmistrz nie zawiadamiał organy uprawnione do nałożenia grzywny w drodze mandatu karnego o popełnieniu przez właściciela nieruchomości wykroczenia z art. 10 ust. 2 ustawy u.c.p.g.

(dowód: akta kontroli str. 501-502)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W trzech przypadkach, pomimo prawomocnych decyzji właściciele nie podłączyli się do istniejącej sieci kanalizacji sanitarnej a Gmina nie podejmowała skutecznych działań w zakresie egzekwowania od nich obowiązku wynikającego z art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy u.c.p.g.

Kierownik Wydziału Rolnictwa i Ochrony środowiska wyjaśniła, że przepisy ustawy u.c.p.g. nie określają konkretnego terminu, w jakim właściciel nieruchomości, po otrzymaniu warunków, powinien wywiązać się z ciążącego na nim obowiązku, dlatego też procedura jest długotrwała. W stosunku do właścicieli, którzy w dalszym ciągu będą uchylać się od obowiązku przyłączenia, zostanie wszczęte postępowanie egzekucyjne, tak by na dzień 30 kwietnia 2016 r. osiągnąć maksymalny efekt ekologiczny.

(dowody: akta kontroli str. 342-344)

2. Wobec właścicieli 37 właścicieli nieruchomości (posiadających zbiorniki bezodpływowe na nieczystości ciekłe) zlokalizowanych przy ulicach, w których wbudowana była sieć kanalizacji sanitarnej, a którzy wg stanu na dzień 14 października 2015 r. nie przyłączyli się do istniejącej sieci kanalizacji sanitarnej, Gmina nie wszczęła postępowań administracyjnych zmierzających do wydania decyzji nakazującej właścicielowi nieruchomości wykonanie obowiązku, zgodnie z art. 5 ust. 7 ustawy u.c.p.g.

Kierownik Wydziału Rolnictwa i Ochrony Środowiska wyjaśniła, że zgodnie z przepisami ustawy u.c.p.g., przyłączenie do istniejącej sieci kanalizacji sanitarnej jest obowiązkowe w przypadku, gdy istnieją techniczne i ekonomiczne możliwości podłączenia. Dodała również, że z chwilą otrzymania od Spółki wykazów nieruchomości nieprzyłączonych oraz potwierdzenia ekonomicznych i technicznych warunków przyłączenia przez Wydział Inwestycji, Wydział ROŚ podejmie działania w celu nakazania właścicielom tych nieruchomości wykonania podłączenia do kanalizacji sanitarnej.

(dowody: akta kontroli str. 342-344)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonych nieprawidłowości podjęte przez Gminę działania związane z egzekwowaniem od właścicieli nieruchomości obowiązku ich przyłączenia do istniejącej sieci kanalizacji sanitarnej. Mimo, że kontrola wykazała nieprawidłowości w obszarze egzekwowania od właścicieli obowiązku przyłączenia do sieci kanalizacyjnej,

³⁸ Decyzja nr ROŚ.6324.1.2.2013 z dnia 11 lutego 2013 r., decyzja nr ROŚ.6324.6.2.2013 z dnia 11 lutego 2013 r. oraz decyzja nr ROŚ.6324.7.2.2013 z dnia 11 lutego 2013 r.

niemniej jednak wskaźnik liczby właścicieli nieruchomości, którzy podłączyli się do tej sieci, ukształtował się w Gminie na poziomie 98,4%.

6. Osiągnięcie zaplanowanego wzrostu liczby mieszkańców i innych użytkowników korzystających z wybudowanej sieci kanalizacji sanitarnej oraz działania organizacyjne podjęte w tym celu

Opis stanu faktycznego

Szczegółową organizację i podział zadań pracy Urzędu określono w Regulaminie organizacyjnym³⁹. W latach 2013-2015 (do października) zadania Burmistrza w zakresie objętym kontrolą NIK były przypisane do Wydziału Rolnictwa i Ochrony Środowiska (dalej: „ROŚ”), oraz do Wydziału Inwestycji (dalej: „WI”).

Do ROŚ przypisano m.in.:

a) nadzór i realizację zadań w zakresie ustawy *Prawo ochrony środowiska*, w tym:

- opracowanie i realizację Gminnego Programu Ochrony Środowiska,
- opracowanie projektu i realizację planu finansowego Gminnego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej wraz ze sporządzeniem sprawozdań z jego wykonania,
- współprace z właściwymi organami w zakresie kontroli stanu środowiska,

b) realizację zadań wynikających z *ustawy u.c.p.g.*, w szczególności:

- przygotowywanie materiałów dowodowych w celu wszczęcia postępowania o ukaranie w związku z nieprzestrzeganiem przepisów ustawy oraz Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy,
- prowadzenie ewidencji umów na odbieranie odpadów komunalnych, zbiorników bezodpływowych, przydomowych oczyszczalni ścieków,
- wydawanie zezwoleń na prowadzenie działalności w zakresie odbierania odpadów komunalnych oraz opróżniania zbiorników bezodpływowych,

c) kontrole gospodarki wodno-ściekowej w gospodarstwach indywidualnych w zakresie podłączania się do wybudowanej kanalizacji sanitarnej i deszczowej,

d) współpracę ze Spółką.

Powyższe zadania realizował kierownik oraz pracownik ROŚ. W zakresie czynności, uprawnień i odpowiedzialności kierownika (brak daty przyjęcia zakresu obowiązków) odnotowano 14 zadań szczegółowych, w tym dotyczące współpracy ze Spółką. W zakresie czynności, uprawnień i odpowiedzialności pracownika zatrudnionego na stanowisku inspektora (brak daty przyjęcia zakresu obowiązków) odnotowano 21 zadań szczegółowych, w tym:

a) realizację zadań wynikających z *ustawy u.c.p.g.*, w szczególności:

- prowadzenie ewidencji umów na odbieranie odpadów komunalnych, zbiorników bezodpływowych, przydomowych oczyszczalni ścieków,
- wydawanie zezwoleń na prowadzenie działalności w zakresie odbierania odpadów komunalnych oraz opróżniania zbiorników bezodpływowych,

b) kontrole gospodarki wodno-ściekowej w gospodarstwach indywidualnych w zakresie podłączania się do wybudowanej kanalizacji sanitarnej i deszczowej.

Do WI przypisano m.in.:

a) koordynację realizacji inwestycji związanych z gospodarką wodną i ochroną wód, tj. rozbudowę systemu kanalizacji sanitarnej, deszczowej i sieci wodociągowych na terenie Gminy,

³⁹ W okresie objętym kontrolą obowiązywały dwa Regulaminy organizacyjne Urzędu Miejskiego w Środzie Śląskiej, wprowadzone zarządzeniami Burmistrza: [1] nr: 19/2011 z dnia 8 lutego 2011 r. (tekst jednolity), [2] r 161/2015 z 16 września 2015 r. (tekst jednolity), dalej: „Regulamin Organizacyjny”.

- b) nadzór nad utrzymaniem i eksploatacją kanalizacji deszczowej na terenie Miasta i Gminy,
- c) wydawanie warunków do przyłączenia do kanalizacji deszczowej,
- d) współpracę ze Spółką Średzka Woda w zakresie planowania oraz realizacji wspólnych inwestycji wodno-kanalizacyjnych oraz utrzymania istniejących urządzeń wodno-kanalizacyjnych przekazanych Spółce w ramach obowiązującej umowy o użyczenie urządzeń wodno-kanalizacyjnych,
- e) aktualizację Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych,
- f) przygotowanie wniosków o dofinansowanie inwestycji z zakresu rozwoju infrastruktury.

W zakresie czynności, uprawnień i odpowiedzialności pracownika WI zatrudnionego na stanowisku inspektora (z dnia 16 maja 2011 r.) odnotowano 18 zadań szczegółowych z tym, że żadne z tych zadań nie przewidywało realizacji powyższych zagadnień.

(dowody: akta kontroli str. 520-544)

Aglomeracja Gminy została wyznaczona przez Wojewodę Dolnośląskiego rozporządzeniem z dnia 30 czerwca 2005 r.⁴⁰. W planie aglomeracji Gminy z 2005 r. założono, że przyrost mieszkańców, którzy skorzystają z usług kanalizacyjnych w wyniku wybudowania sieci na koniec 2015 r. wyniesie 6 200 osób. W drugiej aktualizacji KPOŚK przyrost ten określono w ilości 4 994 osób, co było zgodne z danymi przekazanymi przez Gminę w 2007 r.

Wg stanu na dzień 14 października 2015 r. rzeczywisty przyrost liczby użytkowników korzystających z podłączenia do sieci kanalizacji sanitarnej wybudowanej na terenie Gminy wyniósł ogółem 6 297 osób, z tego: [1] w ramach POIŚ łącznie 4 901 osób, tj. 100,3% w stosunku do wielkości planowanej (4 884 mieszkańców), w tym odbiorcy indywidualni - 4 449 osób i odbiorcy instytucjonalni 452 osób, oraz [2] w ramach PROW – 1 396 osób⁴¹.

Użytkowników indywidualnych zidentyfikowano w oparciu o dane z ewidencji ludności natomiast odbiorców instytucjonalnych w oparciu o oświadczenia składane przy zawieraniu umów na odbiór ścieków.

(dowody: akta kontroli str. 70-72, 75-77, 285-291, 548-656)

Na terenie Gminy w latach 2013-2015 w ramach zadań związanych z budową sieci kanalizacji sanitarnej wg stanu na dzień 14 października 2015 r. zrealizowano trzy kontrakty: [1] Nr POIS.01.00-00-079/08-00 „Inwestycje w zakresie gospodarki wodno-ściekowej w miejscowościach Środa Śląska, Ciechów i Bukówek” – datę potwierdzenia efektu ekologicznego określono na dzień 30 kwietnia 2016 r.; [2] Nr 00067-6921-UM0100122/09 „Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowościach: Chwalimierz, Kryniczno i Jugowiec” – w umowie nie określono wskaźników produktu i rezultatu; [3] Nr 00067-6921-UM01000083/11 „Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Proszków” – w umowie nie określono wskaźników produktu i rezultatu.

(dowody: akta kontroli str. 128-215, 223-279)

Ustalono, że w wyniku realizacji powyższych zadań wybudowanych zostało łącznie 45,5 km sieci kanalizacji sanitarnej, wykonano 438 szt. przyłączy nieruchomości do sieci kanalizacyjnej, w tym 407 sfinansowano ze środków UE. Przyrost liczby użytkowników korzystających z podłączenia do sieci kanalizacji sanitarnej wyniósł ogółem 6 297 osób. Ponadto stwierdzono, że 42 nieruchomości zlokalizowane w miejscowościach, w których realizowane było zadanie ze środków POIŚ nie zostały podłączone do sieci kanalizacji sanitarnej.

⁴⁰ Rozporządzenie Wojewody Dolnośląskiego z dnia 30 czerwca 2005 r. w sprawie wyznaczenia aglomeracji m.in. Środa Śląska (Dz. Urz. Woj. Doln. Nr 125, poz. 2568).

⁴¹ Zarówno we wnioskach jak i umowach nie określono wskaźników produktu i rezultatu.

(dowody: akta kontroli str. 70-72, 75-77, 285-291, 657)

Prezes Spółki poinformował, że w okresie 2013-2015 osiągnięto planowany wzrost liczby użytkowników w miejscowościach Proszków, Cesarzowice, Juszczyń. Dla pozostałych miejscowości termin osiągnięcia efektu ekologicznego wyznaczono na dzień 30 kwietnia 2016 r. Istnieje potencjalne ryzyko, że nie wszyscy mieszkańcy podłączą się do sieci kanalizacji sanitarnej sfinansowanej ze środków POIiŚ. Nie ma to jednak negatywnego wpływu na projekt, gdyż na dzień dzisiejszy osiągnięto efekt ekologiczny. Ponadto, niezależnie od udziału środków UE, równolegle na terenie objętym inwestycją następuje proces podłączenia nowych odbiorców wodno-kanalizacyjnych.

Beneficjentem powyższych projektów oraz odpowiedzialnym za ich wykonanie była Spółka. Beneficjentowi zostało udzielone dofinansowanie w wysokości 85% (środki POIiŚ) i 50% (środki PROW) kwoty wydatków kwalifikowalnych poniesionych w toku realizacji projektów, wynoszących łącznie 46 752 tys. zł. Kwota dofinansowania wyniosła 36 671 tys. zł.

Dodać przy tym również należy, że w latach 2005-2015 wartość podpisanych przez Spółkę wszystkich 10 umów na realizację zadań związanych z budową sieci kanalizacji sanitarnej oraz przyłączy wyniosła ogółem 57 544 tys. zł.

(dowody: akta kontroli str. 658-665)

W latach 2013-2015 do Biura Rady Miejskiej nie wpłynęły skargi lub wnioski dotyczące działań Burmistrza w związku z realizacją przez niego zadań z zakresu zapewnienia przyłączenia nieruchomości do sieci kanalizacji sanitarnej. Z analiz planów Komisji Rewizyjnej w latach 2013-2015 wynika, iż Rada Miejska nie prowadziła także kontroli działań Burmistrza w powyższym zakresie. W okresie tym radni nie składali również interpelacji w zakresie budowy sieci kanalizacyjnej oraz zapewnienia przyłączenia użytkowników do gminnej sieci kanalizacji sanitarnej. Jedno z posiedzeń Komisji Rolnictwa i Ochrony Środowiska Rady Miejskiej w Środzie Śląskiej⁴² dotyczyło stanu zwodociągowania i skanalizowania Gminy. Informację w tym zakresie złożył Prezes Spółki. Wniosków i uwag nie zgłoszono.

(dowody: akta kontroli str. 666-672)

W latach 2013-2015 (do października) nie były składane skargi na pracowników Urzędu oraz zgłaszane wnioski w związku z realizacją zadań z zakresu zapewnienia przyłączenia do sieci kanalizacji sanitarnej.

(dowód: akta kontroli str. 673-675)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Uwagi dotyczące
badanej działalności

1. W kontrolowanym okresie w Urzędzie nie dokonano, w sposób jasny i przejrzysty, przydziału zadań i odpowiedzialności stanowiskom pracy zajmującym się realizacją obowiązków Burmistrza z zakresu planowania i zapewnienia przyłączenia do gminnej sieci kanalizacji sanitarnej mieszkańców i innych użytkowników. Ani w *Regulaminie organizacyjnym*, ani w zbadanych zakresach czynności pracowników nie zostały konkretnie przydzielone zadania związane m.in. z opracowaniem propozycji planu aglomeracji, wykonaniem i nadzorem nad realizacją KPOŚK, identyfikowaniem właścicieli nieruchomości, którzy nie przyłączyli ich do istniejącej sieci kanalizacji sanitarnej, a także nakazywaniem w takich przypadkach, w drodze decyzji administracyjnej, wykonania tego obowiązku⁴³.

⁴² Posiedzenie Komisji Rolnictwa i Ochrony Środowiska Rady Miejskiej w Środzie Śląskiej w dniu 17 września 2014 r.

⁴³ Stosownie do postanowień art. 5 ust. 7 ustawy u.c.p.g.

Sekretarz Gminy wyjaśnił, że w trakcie trwania kontroli NIK przygotowano aneksy do zakresów czynności dla pracowników Wydziału Inwestycji i Wydziału Rolnictwa i ochrony środowiska, w zakresie wskazanym powyżej.

(dowody: akta kontroli str. 447-448)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie osiągnięcie zaplanowanego wzrostu liczby mieszkańców i innych użytkowników korzystających z wybudowanej sieci kanalizacji sanitarnej oraz działań organizacyjnych podjętych w tym celu.

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁴⁴ (dalej: „ustawa o NIK”), wnosi o:

1) Podjęcie działań w zakresie wyegzekwowania od właścicieli obowiązku przyłączenia nieruchomości do sieci kanalizacyjnej, ustalonego w wydanych przez Burmistrza decyzjach.

2) Wszczęcie postępowań administracyjnych w sprawie nakazania właścicielom wykonania obowiązku podłączenia do sieci kanalizacyjnej nieruchomości posiadających zbiorniki bezodpływowe na nieczystości ciekłe, zlokalizowanych przy ulicach, w których wybudowana została sieć kanalizacji sanitarnej.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK we Wrocławiu.

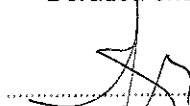
Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Wrocław, dnia 11 grudnia 2015 r.

Kontroler:
Andrzej Siekierka
Doradca ekonomiczny

.....
podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura we Wrocławiu

Dyrektor

DYREKTOR
Delegatura Najwyższej Izby Kontroli
we Wrocławiu
z up.

Ziemowit Florkowski
Wicedyrektor

⁴⁴ Dz. U. z 2015 r., poz. 1096.

